

Voeren naar Body Score ook in drachtperiode lonend

Over de Body Score (BS) is al eerder gerapporteerd (De Pelsdierenhouder, januari 2008), maar de komende periode verdient het nog steeds de aandacht. Door te voeren naar de gewenste BS wordt een groot aantal productiecijfers positief beïnvloed. In deze laatste fase voor het werpen worden de resultaten van het BS-onderzoek nog eens kort toegelicht. Controle over de BS van uw dieren loont.

Teef met bodyscore 2 met slanke nek en slank achterlijf

Teef met bodyscore 4 met dikke nek en peervormig achterlijf

Inleiding

In het Body Score (BS)-onderzoek zijn de teven in januari, februari, maart en april beoordeeld op hun conditie, steeds rond de 20e van de maand. Daarbij is een verdeling in 5 stappen gemaakt, waarbij de volgende kenmerken naar voren kwamen:

- 1 te dun: spitse ruggengraat te zien, ingevallen flanken, dunne nek
- 2 slank: rug net bedekt en flanken net niet ingevallen, slanke nek
- 3 vol slank: rug wat voller en flanken gedekt, nek stevig
- 4 dik: dikke rug, peervormig achterlijf, dikke nek
- 5 te dik: heel dikke rug, kwabben op buik, heel dikke nek

Ing. Jan de Rond, onderzoeker / bedrijfsleider
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te Ederveen

Voor de paarperiode is getracht de dieren in BS 2 te hebben, na de dracht in 2-3 en net voor het werpen in 3-4. De hele periode is door 'gericht' voeren naar deze score gewerkt. Het gewicht is daarbij niet als leidraad

gebruikt, maar puur de BS van de teven.

De body score ontwikkeling is gekoppeld aan het worpresultaat, de pupscore en de pupgroei. De pupscore is een vergelijkbare score als de BS. Alleen worden bij pupscore de pups in 3 gradaties beoordeeld: '-' dun, '0' normaal en '+' dik. Deze beoordeling is gelinkt aan het gewicht van de pups bij enten en tevens aan het gewicht in november.

Resultaten

BS-vermindering in de drachtperiode

Een teruggang in de BS in de drachtperiode (bij BS 2 en 3) leidt tot een sterke verhoging van het gustpercentage. Een BS-verlaging van BS 2 naar BS 1 verhoogt het gust % tot 22% (+15%) een verlaging van BS 3 naar BS 2

Foto's: Jesper Clausen, Copenhagen Fur

verhoogt het gust % tot 17% (+10%). Het aantal pups dat geboren wordt, daalt bij de dunnere dieren ook nog met 1,5 pup per teef (BS 2 naar 1) tot 5,8 pup per geworpen teef. Bij de andere groep was een marginaal verschil.

Echter een BS-vermindering bij dikke dieren, BS 4 naar BS 3, was positief voor het gustpercentage. Dit daalde tot 9,5% (-2,5%) ten opzichte van dieren die op BS 4 bleven. Eveneens was een tendentieuze verhoging tot 7 geboren pups per teef te zien.

BS-verhoging in de drachtperiode

Dit is geen probleem wanneer de BS 2 of 3 is na de paring, behalve wanneer de teef al dik was (BS 4). Een verhoging naar BS 5 doet het gustpercentage stijgen tot 25%, het aantal geboren pups verlagen tot 6 pups per teef en de uitval tot 3 weken bedraagt voor deze dieren 1,5 pup per teef (+1).

Teef met bodyscore 3, achter- en zijaanzicht

Teef met bodyscore 3 met kleine opening tussen achterpoten. Heupen zijn niet als bij bodyscore 2-teef

BS-april op nestgrootte, dood geboren, uitval en 0-nesten

Hierboven zijn de gevolgen van de verandering van de BS van maart naar april beschreven. Als we kijken naar de BS van april zien we het volgende: de nestgrootte daalt bij BS 4 (-0,5 pup) en BS 5 (-2,5 pup).

Hetzelfde zien we bij het aandeel dood geboren pups. Deze is het laagst bij BS 1 en loopt met 0,1 op tot BS 3 (0,4 pup/teef), maar wordt met 0,3 pup per teef verhoogd voor BS 4 en 5.

Ook de uitval van de levend geboren pups is hoger bij de dikke teven (BS 4&5). Tot de leeftijd van 3 weken valt er bij deze groep 0,25 pup per teef meer uit ten opzichte van BS 2 en 3.

De uitval vindt vooral plaats door een verhoogd aantal 0-nesten naarmate de BS in april hoger is. Dat aandeel bedraagt bij BS 2 0,6% van de teven, bij BS 3 1,3% en bij BS 4 2,9%. Bij BS 5 is het echter een groot probleem en verliest 25% van de teven alle jongen in eerste dagen na de geboorte.

Aandeel te dikke en te dunne dieren

Dikke teven bezorgen dus de meeste problemen ten aanzien van het worpresultaat. Het aandeel te dikke teven (BS 5) van het wild type op Edelveen was door het gericht voeren op Body Score niet hoger dan 1%, het aandeel dikke teven (BS 4) bedroeg 15%. Hiervan was het grootste gedeelte in maart al dik en de mindere fokresultaten van deze groep vallen dan ook ten deel aan die dieren die al lang dik of te dik waren.

Het aandeel dunne dieren (BS 1) in april lag

iets hoger (3%), maar zij had geen enkele negatieve bijdrage in het worpresultaat. Wel waren de pups van deze teven bij enten minder in gewicht, waarschijnlijk door minder reserves van de moeder om de pups optimaal te verzorgen.

Effect Body Score op pupgrootte bij geboorte

Bij de beoordeling van de pups zijn deze niet gewogen, maar gescoord op voorkomen. Deze score is gekoppeld aan de BS in april met als resultaat dat de score '-' voornamelijk voorkwam bij BS 4, nl 46% van de pups die zo gescoord waren had een moeder met BS 4. Aan de andere kant hadden die teven slechts 15% van de pups die als '+' gescoord werden. De bijdragen van BS 2 en BS 3 waren vergelijkbaar in de pupscore respectievelijk 40% en 45% '+' pups. Dikke teven scoren dus meer dunne pups.

Effect Pup Score

Met de pupscore is gekeken naar het aandeel dood geboren pups en de uitval van de pups tot 3 weken leeftijd. Het aandeel dood geboren pups was 1 pup per teef bij pupscore '-' en dat was veel hoger dan de andere groepen (0,3 pup per teef). De uitval bedraagt 0,5 pup per teef meer bij de '-' pups ten opzichte van de '+' pups. De pups die als '0' gescoord zijn zitten qua uitval hier tussenin.

Het effect gaat verder, namelijk ook naar de groeipotentie. Deze is groter bij de als '+' gescoorde pups, en wel 13% meer tot 45

Veel te dikke teef met bodyscore 5 met vet over achterpoten en rond voorpoten.

dagen leeftijd als de 'l' pups. Deze groei zet zich door tot november, afhankelijk van de bezetting na de speenperiode.

Discussie en aanbeveling

Controle over BS loont. Vooral controle over de middengroep (BS 2 en 3, de meeste dieren) bestaat uit het niet laten afvallen in gewicht of verminderen in score in de dracht. Dit leidt anders tot hoge gusterpercentages en minder pups (BS 2).

De enige moeite hiervoor is het gericht voeren naar de gewenste BS en dat is fingerspitzen, oftewel het oog van de meester. De vraag is dan ook wat deze wetenschap op levert naast al het eerdere onderzoek waarbij zowel in Denemarken als op het Spelderholt aangetoond was dat de meeste ellende van de dikke teven verwacht kon worden.

Belangrijkste reden voor het opnieuw onder de aandacht brengen is dat door het gericht voeren naar de BS het aandeel dikke dieren beperkt wordt. Als men bewust is van de effecten van deze dieren op het worpresultaat en het vervolg tot

november, zal er harder aan getrokken worden om hierin te delen.

Het valt in deze niet te voorspellen hoe groot het aandeel te dikke dieren geweest was als we er niet bewust naar hadden om gekeken. Ten tijde van het Spelderholt onderzoek op dit gebied, waarbij vooral het gewicht van de dieren gestuurd en gevolgd werd, werd het aandeel te dikke dieren op 10% ingeschat. Uit dit verhaal en de eerdere publicatie in januari, komt ook vooral dit naar voor; voorkom te dikke dieren.

In de periode die nu voor u ligt is het advies; voer vlak, op onderhoud +, en voorkom dat ze in gewicht en in BS dalen.

Het beste resultaat, vooral door de minste problemen, vindt u bij de dieren die in de middengroep zitten (BS 2 en 3). Ook dit is op het Spelderholt eerder aangetoond, maar toen door middel van de gewichten. We hopen nu ook een praktisch handvat te hebben om op bedrijfsniveau mee te opereren.

Met het groter worden van met name onze teven is het goed om met dit systeem te kunnen werken, want ook een teef van 1600 gram kan een BS van 3 hebben.

De BS speelt een grote rol in het worpresultaat en in de pupgroei. Dit zijn data om een teef te beoordelen als fokdier, maar is ook een voorspelling van de potentie van de groei van de pups. Hoe die potentie het best benut kan worden hebben we ook gevolgd. Dit wordt in juni gepubliceerd. Het effect van de Body Score duurt voort.

Lichte reu op gewenst gewicht in begin januari. De reuen mogen niet zo mager zijn als de donkere reu. De reuen moeten zo slank zijn, dat er een kleine opening tussen de achterpoten zit, zodat het scrotum vrij van het vet hangt en zichtbaar is. De heupen mogen echter niet uitsteken.

